

De

Reformatie

INSPIREREND KERK ZIJN

De barmhartige stede

Van Pasen leven wij

Abrams les

Generale Synode
Petrakerk *gkv*
Harderwijk 2011

Preses

De synode

Groningen

COLOFON

De Reformatie verschijnt om de andere week en is een uitgave van Stichting De Reformatie.

Bestuur drs. Bernard Bos (voorzitter),
Herman Rozemuller (penningmeester)

Kernredactie drs. Bas Luiten (hoofdredacteur),
drs. Heleen Sytsma - van Loo (eindredacteur),
drs. Bram Beute, prof. dr. Ad de Bruijne,
drs. Janneke Burger - Niemeijer, dr. Hans Schaeffer
Brede redactie Kernredactie plus prof. dr. Erik
de Boer, prof. dr. Sander Griffioen, prof. dr. Gert
Kwakkel, Jan Westert

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per
e-mail: redactie@dereformatie.nl.
Eventueel per post naar Redactie De Reformatie,
Fontanalaan 3, 5624 KN Eindhoven. Alles wat
met (abonnementen)administratie te maken
heeft naar info@dereformatie.nl of per post naar
De Reformatie, Postbus 89, 7730 AB Ommen.

Opmaak IDD concept.communicatie.creatie |
www.idd.nu

Druk Kon. BDU Grafisch bedrijf

Administratie

De Reformatie, postbus 89, 7730 AB Ommen
info@dereformatie.nl /// tel. 0529 - 43 88 90

Advertenties

Nico Postuma, tel. 0341 - 84 21 47,
tel. 06 - 139 959 05 /// adverteren@dereformatie.nl
Contracttarief op aanvraag

Abonnementen

€ 52,50 per jaar /// studenten € 19,50 ///
buitenland € 130,-
- abonnementsjaar loopt van 1 januari t/m
31 december

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar
bij de Chr. Blindenbibliotheek voor blinden en
slechtzienden. Tel. 0341 - 56 54 99.

Foto's cover en groepsfoto synode pag. 395: Tonnie
van der Worp, Harderwijk

*Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het
niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.*

www.dereformatie.nl

Volg ons op Twitter
via #DeReformatie

ZWAAR GEREFORMEERD

TEKST: AD DE BRUIJNE, REDACTEUR VAN DE REFORMATIE ///

Wat is dat toch, dat ons soort gerefor-
meerden zo graag bekend staat als
modern en hip? Wij lezen thuis een
maandje een extra krant: Trouw, ons
cadeau gedaan door een abonnee die
aasde op het onvermijdelijke presentje
waarmee dagbladen dat belonen. On-
langs berichtte Trouw over de plannen
van de evangelische school De Passie
te Wierden om zich te verbinden aan
de Greijdanus-scholengemeenschap
in Zwolle. Dat kon wel eens moeilijk
worden voor die vrolijke evangelische
jongeren en hun eigentijdse ouders,
voorzag de journalist. Je zult maar moe-
ten intrekken bij dat 'zwaar gerefor-
meerde' Greijdanus.

Poeh, schamperde ik in mezelf, toen
ik het las. Dit maakt wel weer duide-
lijk dat het huidige Trouw binnen het
orthodox-christelijke volksdeel nog
geen klok heeft horen luiden. Ze moes-
ten eens weten hoe modern Greijdanus-
jongeren en – niet te vergeten – hun
ouders zijn. Ik was niet de enige lezer
die dit journalistieke vooroordeel slecht
kon uitstaan. Enkele dagen later schreef

een lezeres een vriendelijk maar toch
ook wat geprikkeld ingezonden met
diezelfde strekking. Kom op zeg, het
Greijdanus is niet reformatorisch of zo.

Waarom willen wij niet verward wor-
den met reformatorische christenen?
Die zijn niet modern en al evenmin
hip. De samenleving vindt ze minstens
eigenaardig. Dus tellen ze minder mee.
Maar is dat niet precies waar christenen
volgens de Bijbel op moeten rekenen?
Nu weet ik ook wel dat reformatorische
christenen vaak expres niet met de
tijd meegaan en hun identiteit zoeken
in vormen van vroeger. Dat vraagt de
Bijbel nergens van ons. Maar het is
niet erger dan opzettelijk wél met de
tijd willen meegaan en kicken op je
eigen vooruitstrevendheid waardoor
je er helemaal bij hoort. Blijf in de tijd
waarin God je plaatst gewoon jezelf,
vanuit je eenheid met Christus. Niet
defensief tegen die tijd, maar ook niet
hijgerig eigentijds. En ja, dat noemen
anderen waarschijnlijk snel 'zwaar
gereformeerd'.

IN DIT NUMMER

396-399

DE HEER DIENEN OP DE SYNODE

Werk in de kerk: de synode van Harderwijk – zesendertig mannen die zich namens de kerken buigen over zaken die de kerken in het land aangaan. Vorig voorjaar zijn ze begonnen en het is de bedoeling dat ze na een schorsing van een jaar deze maand hun werk afmaken. Ouderling Jen Feenstra en de dominees Roel Prins en Albert Feijen zijn erbij. In een interview en een beschouwing vertellen ze het werk als een belasting en als een verrijking te hebben ervaren. En: de betrokkenheid vanuit de kerkelijke gemeente moet groter.

gbs de Triangel
410

GEREFORMEERD

ONDERWIJS

Er liggen in deze tijd stevige klussen voor het gereformeerd onderwijs. Het gaat er daarin niet om om krampachtig het bestaande te conserveren, maar om met durf, belijndheid, moed en ondernemerschap in vertrouwen opnieuw de stappen te zetten die nu nodig zijn.

EN VERDER

400 DROOM VAN EEN SYNODE /// **402** LIED VAN PASEN LEVEN WIJ /// **403** COLUMN DE BARMHARTIGE STEDE /// **403** WWW.DEREFORMATIE.NL /// **404** LOKAAL MEEDENKEN MET DE SYNODE /// **406** BIJBELTAAL ABRAMS LES /// **408** WANDELEN MET GOD DROMEN /// **412** MEER IN JE EIGEN KERK? /// **414** JONGEREN LET'S TALK ABOUT SEX /// **416** NIEUWS EN PERSBERICHTEN /// **416** UIT DE KERKEN

De Heer dienen op de synode

Twée afgevaardigden over hun werk op de synode

TEKST: HENK RUITER, LID VAN DE GEREFORMEERDE KERK IN DRACHTEN ZUID/WEST /// FOTO'S: AAD DE BRUIJN

Jen Feenstra (l) en Roel Prins kijken met de nodige voldoening terug op de synode.///

Is het aantrekkelijk om in de 21e eeuw tijd te besteden van een Generale Synode? Het antwoord op die vraag ligt genuanceerd, zo blijkt uit een gesprek met Jen Feenstra uit Eibergen, voor de synode begon ouderling van de kerk te Neede, en Roel Prins, predikant van de kerk te Buitenpost.

Beiden waren vooraf niet blij toen zij als afgevaardigde naar de synode van Harderwijk werden benoemd. Achteraf kijken ze toch met de nodige voldoening terug op deze periode.

Jen Feenstra kwam 'per ongeluk' op de synode terecht. 'Ik wilde daar niet heen, maar omdat ik op een bepaalde manier betrokken ben bij het evangelisatieproject in Lichtenvoorde, werd ik door de classis afgevaardigd naar de Particuliere Synode van Gelderland. Daar vroeg de preses wie er absoluut niet naar de Generale Synode kon. Omdat ik in mijn werk als mediator zelf mijn tijd kan indelen, reageerde ik niet en was ik, voor ik het goed en wel door had, benoemd. Als de preses gevraagd had wie er naar de synode wilde, was het waarschijnlijk anders gelopen. Mijn motivatie haalde ik aanvankelijk uit de wetenschap dat de kerkorde aan de orde zou komen. Dat onderwerp heeft mijn bijzondere

interesse. Ik heb al eens een cursus kerkrecht bij prof. Te Velde gevolgd.'

Voor Roel Prins kwam de benoeming minder onverwacht. Hij was aanwezig op de Particuliere Synode Fryslân waar de afgevaardigden werden gekozen. Omdat er in Fryslân weinig dominees zijn en een aantal van hen bovendien een legitieme reden had om niet beschikbaar te zijn, was de keuze snel bepaald. 'Het heeft echt wel even geduurd voor ik me ermee verzoend had. Toen de synode eenmaal aan de gang was, had ik soms het idee dat ik een andere baan had. Ik heb in die maanden nog wel wat gedaan in de gemeente, zoals de belijdenisca-techisatie en af en toe preken, maar de synode beheerste toch de agenda. Je bent bovendien alle vrijdagen en zaterdagen weg. Ook privé hakt dat erin.'

Heeft het deelnemen aan de synode jullie persoonlijk verrijkt?

Prins: 'Ja, ik ben anders tegen zaken aan

gaan kijken en heb ervaren hoe waardevol het is om gezamenlijk bepaalde onderwerpen te bespreken. Neem bijvoorbeeld het dossier over de Theologische Universiteit. Het is echt de moeite waard om je daar goed in te verdiepen.'

Feenstra: 'Door zo'n synode wordt je blikveld veel breder. Dat heb ik in het bijzonder ondervonden tijdens de buitenlandse week. Het is imponerend kennis te nemen van de achtergronden van al die verschillende mensen. Het was beslist geen verloren tijd.'

Is een synode ook van belang voor het leven van een 'gewoon' gemeentelid?

Feenstra: 'Zeker. Het werk van de synode is noodzakelijk om als plaatselijke gemeente goed te kunnen functioneren. Regels zijn nu eenmaal overal nodig, ook in de kerk. Er moet duidelijkheid zijn, dat geeft een gevoel van veiligheid aan alle gemeenteleden. Natuurlijk bestaat er wel spanning tussen wat landelijk en

Jen Feenstra: 'Meer verantwoordelijkheden bij de plaatselijke gemeente.' ///

wat plaatselijk geregeld kan worden. Dat is ook een punt van bespreking bij de Werkorde, het voorstel voor een herziene Kerkorde.'

Prins: 'De synode geeft de grote lijnen aan. Het zijn vervolgens de plaatselijke kerken die er een goede invulling aan moeten geven. En op die manier komt het werk van de synode ook bij de gemeenteleden terecht. Maar in afgeleide zin dus. En dat lijkt me ook prima.'

Feenstra: 'We hebben als kerken daarin wel een ontwikkeling doorgemaakt. Er is een tijd geweest dat we zoveel mogelijk centraal regelden. De synode van Groningen-Zuid in 1978 was wat dat betreft een hoogtepunt. Inmiddels

zijn we gegroeid naar de situatie dat er meer verantwoordelijkheden bij de plaatselijke gemeenten komen te liggen. Een mooi voorbeeld hiervan vind ik de discussie over de herdoop. De synode heeft uitgesproken dat een tweede doop in strijd is met wat de Bijbel leert en de kerk belijdt, en dus niet acceptabel is. Vervolgens laat de synode het over aan de plaatselijke kerken om te bepalen hoe zij het beste kunnen omgaan met iemand die zich laat overdoopen. De synode kreeg in dit geval het verwijt dat een duidelijke uitspraak was vermeden.

Ten onrechte, want de uitspraak is helder. Maar het is nu eenmaal zo dat alleen de plaatselijke kerk kan beoordelen wat de overwegingen van het betreffende kerklid zijn en welke ruimte voor gesprek en onderwijs er nog is.'

Welke positieve herinneringen hebben jullie overgehouden aan het synodewerk?

Feenstra: 'De goede sfeer. Je leerde elkaar steeds beter kennen en daardoor ontstond een gevoel van saamhorigheid.'

Prins: 'Ik vond het prettig om te ervaren hoe respectvol iedereen omging met andere meningen. We waren er op uit om samen verder te komen.'

Feenstra: Verder was ik onder de indruk

Roel Prins: 'Het is de moeite waard je te verdiepen in het dossier over de Theologische Universiteit.' ///

van de professionele aansturing. Zowel het moderamen als het secretariaat hadden het proces goed onder controle.'

Waren er ook zaken die minder goed of verkeerd gingen?

Prins: 'Het werken in rondes voldeed mijns inziens niet goed. De synode begon met een aantal informatieve voorrondes. Tijdens die rondes lichtten de deputaten hun rapporten toe. De afvaardigden konden daarop reageren, zodat zij zich een mening zouden vormen over dat onderwerp. Dat kwam niet goed uit de verf. Soms kwam een bepaald rapport pas maanden later weer aan de orde. Tijdens een eerste ronde kon je nog vragen

De synode van Harderwijk

Op vrijdag 28 januari 2011 kwamen de afgevaardigden van de generale synode van Harderwijk voor het eerst bij elkaar voor een kennismaking en een instructie, op 24 juni vorig jaar werden de zaken voorlopig afgerond. De sluiting toen was een schorsing: de vergaderingen worden vandaag, 1 juni 2012, weer gestart. Het moderamen van de synode van Harderwijk wordt gevormd door ds. P. Niemeijer uit Den Helder, preses, die ook de synode van

Amersfoort –Centrum voorziet, ds. H.J.J. Feenstra uit Kampen, assessor, ds. K. Harmannij uit Nijmegen, eerste scriba en br. K.Y. Mollema uit Ede, tweede scriba. Deze maand staan er nog een aantal belangrijke zaken op de agenda. Het grootste dossier is de herziening van de kerkorde, een enorme klus die nu moet worden afgerond. Als tweede grote punt komt de Theologische Universiteit aan de orde. Er liggen een aantal plannen voor in de toekomst. Welke gaan door

en is dat financieel haalbaar?

De website van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) www.gkv.nl biedt een aparte knop in de linkerkolom onder het kopje Generale Synode. Onder die knop zijn de verslagen van alle zittingen te vinden, te beginnen bij de bidstond op 28 jan. 2011 en eindigend met de slottoespraak van een jaar geleden. Ook de besluiten die genomen zijn, zijn op dezelfde website terug te vinden.

stellen en zo nodig in een tweede ronde een amendement indienen. Maar daarna werd er al gestemd.'

Feenstra: 'Op deze manier was interactie niet goed mogelijk. Daardoor bleef ik zitten met de vraag of er wel voldoende gelegenheid was voor meningsvorming en betwijfelde ik soms of er wel goed over een onderwerp was doorgepraat.'

Prins: 'Dat gaf bij mij wel eens irritaties. Het is een spel om op het goede moment een amendement in te dienen. Dat lukte niet altijd en dan vroeg ik mij af hoe ik mijn mening boven tafel kon krijgen.'

Welke besluiten waren voor jullie extra belangrijk?

Prins: 'Als Friese afgevaardigde heb ik mij intensief bezig gehouden met de beslissing van de deputaten Kerkelijke Eenheid om mee te doen aan de Nationale Synode. Ik ben blij dat de synode die beslissing heeft goedgekeurd. Als predikant merk ik regelmatig dat er bij gemeenteleden vragen leven over huwelijk en samenwonen. Daarom vind ik het belangrijk dat er is besloten om te gaan onderzoeken welke huwelijks- of samenlevingsvormen het beste aansluiten bij het bijbelse beeld van een huwelijk. De deputaten Kerk en Overheid zullen zich daar in de komende tijd over buigen.'

Feenstra: 'Om te beginnen wil ik graag opmerken dat ik het positief vind dat er weinig appelzaken waren. Dat is wel eens anders geweest. Waarschijnlijk komt dit doordat zaken op het niveau van de kerken beter worden afgehandeld. Verder ben ik tevreden over de manier waarop de Werkorde wordt aangepakt. We gaan eerst bezig met de basisvragen en sturen niet alles zomaar de kerken in. Zo kan ik meer onderwerpen noemen, bijvoorbeeld de afronding van het kerkboek.'

Zijn jullie wel eens teleurgesteld thuisgekomen?

Prins: 'Ik was na afloop van de buitenlandweek teleurgesteld, omdat ik de inbreng van de buitenlandse gasten erg mager vond.'

Feenstra: 'Eerder gaf ik aan dat ik de buitenlandweek imponerend vond. Daarmee bedoelde ik dat ik meer zicht heb gekregen op de achtergrond van deze broeders. Het is mij veel duidelijker geworden dat bij onderlinge verschillen van mening sprake is van een duidelijk cultuurprobleem. Naast deze positieve ervaring deel ik de mening van Roel dat hun inbreng erg tegenviel.'

Kunnen jullie dat toelichten?

Prins: 'Wij hebben een hele dag met de buitenlandse gasten vergaderd. Daarbij kwam ook het dossier van de deputaten Kerkelijke Eenheid aan de orde. Tijdens die bespreking waren er nauwelijks tot geen inhoudelijke bijdragen van hun kant.'

Feenstra: 'Vervolgens kwamen ze tijdens de slotavond in hun vooraf voorbereide toespraken met kritische opmerkingen over ontwikkelingen binnen de Nederlandse kerk. Zij uitten bijvoorbeeld hun zorgen over de Theologische Universiteit en de studies over man en vrouw in de kerk. Op dat moment maakten ze gewoon hun statement, zonder dat wij daarmee nog iets konden.'

Prins: 'Er gebeurden overigens ook mooie dingen in die week, zoals het aangaan van nieuwe zusterkerkrelaties.'

In hoeverre heeft het werk op de synode te maken met God? Of zou een ongelovige gewoon mee kunnen praten

Feenstra: 'Met die vraag heb ik geworsteld. Ik heb mezelf vaak de vraag gesteld: hoe dien ik de Heer hiermee?

Sommige dingen waren misschien moeilijk te verbinden met God. Maar we waren er wel op een geestelijke manier mee bezig. Het was voor mij heel waardevol dat ds. Pieter Niemeijer elke dag begon met een doordachte overdenking.'

Prins: 'De vraag hoe wij de Heer het beste kunnen dienen, was ook voor mij steeds een wezenlijke vraag. Maar er was niet altijd een eenduidig antwoord beschikbaar.'

Hebben jullie adviezen voor de volgende synode?

Feenstra: 'Denk er vooraf over na hoe je de continuïteit en de kwaliteit borgt en hoe je de besluitvorming kunt verbeteren. In Harderwijk was er geen enkele afgevaardigde die ook de voorafgaande synode had meegemaakt. Dat komt ook doordat een 'rustende' ouderling niet afgevaardigd kan worden. Het zou goed zijn als daar verandering in komt. Gelukkig wordt over dit soort zaken al nagedacht.

Los daarvan is het van groot belang dat de betrokkenheid vanuit de kerkelijke gemeente wordt vergroot. Dat is niet alleen goed voor de synode en de afgevaardigden, maar ook voor de gemeenten zelf.'

Prins: 'Het liefst zie ik een synode die korter duurt, bijvoorbeeld twee of drie maanden. Dat moet mogelijk zijn, zeker wanneer de synode elke twee jaar gaat vergaderen. Niet alle dossiers hoeven dan op elke synode aan bod te komen. Bovendien is het in zo'n opzet ook gemakkelijker te zorgen voor de continuïteit waarover Jen het heeft.

Verder wens ik de synode van Ede (2014) net zo'n daadkrachtige leiding en organisatie toe als wij hadden in Harderwijk.'

De synode: lastig én nuttig

Ook ds. Albert Feijen (predikant te Barneveld-Voorthuizen) was afgevaardigd naar de synode van Harderwijk. Hieronder geeft hij zijn persoonlijke ervaring weer.

Het lijkt niet meer van deze tijd: 36 mannen, blank, goed opgeleid, Westers, leeftijd vanaf begin veertig tot begin zeventig: voor het oog een hele homogene groep. Deze mannen zitten een aantal weken in een carrousel om in zekere zin leiding te geven aan een bepaald niet homogene groep van 125.000 personen van alle leeftijden.

Die 36 mannen komen weliswaar uit de kerken die gevormd worden door de 125.000, maar veel kerkleden voelen zich veel minder dan vroeger betrokken bij wat er op een generale synode gebeurt. De synode van Harderwijk was de eerste synode die ik als afgevaardigde bijwoonde. Terugkijkend zie ik lastige en hele nuttige dingen. Ik zal eerst wat schrijven over wat ik lastig vond, vervolgens over wat ik nuttig vond. Ik eindig met wat persoonlijke impressies.

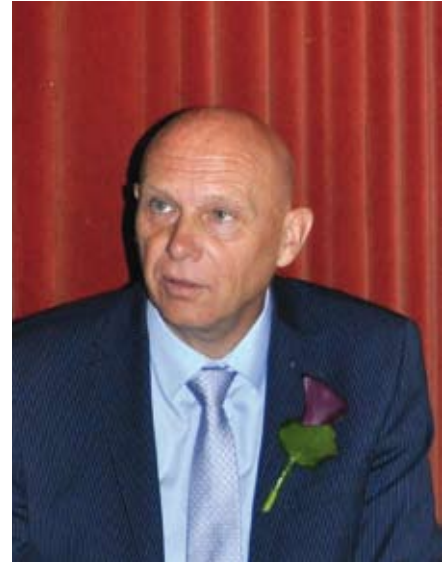
Lastig Als je als groep voor een taak staat en gezamenlijk iets moet neerzetten, is het belangrijk dat er een groepsgevoel bestaat of ontstaat. Dat viel mij aanvankelijk nog niet mee. De ogenschijnlijke homogeniteit bleek in de praktijk toch minder aanwezig en het was best lastig om daar goed mee om te gaan. Wat ik erger vond, is dat achttien dominees een half jaar uit hun werk gehaald

worden voor veel zaken waar ze niet voor opgeleid zijn. Het aantal pagina's met organisatorische, bestuurstechnische en financiële verhalen is verbijsterend. Natuurlijk nuttig en noodzakelijk, maar laat mij alsjeblieft met de Bijbel onder de snelbinders op bezoek gaan in plaats van die bladzijden te lezen! Het lijkt mij nuttiger om mensen die daar

Dat dienen van de kerken, dat is waar het om gaat, en wel met het oog op het leven met de Heer.

feeling mee hebben mee aan het werk te laten gaan, en zo nodig een paar predikanten te laten meekijken. Je bent als dominee geroepen om de kerken te dienen en mijn stellige indruk is dat ik daar niets wezenlijks aan bijdraag als ik een begroting moet beoordelen.

De kerken dienen is ook de taak van de generale synode in zijn algemeenheid. Dat is heel nuttig – daarover zo meteen. Maar de manier waarop aan die dienende taak vormgegeven wordt, kent grote beperkingen. Een voorbeeld: er zijn kerkleden die zoveel moeite hebben met de kinderdoop dat ze hun kind niet laten dopen. Anderen vinden, kort gezegd, de doop die je als baby ondergaan hebt niet voldoende en laten zich daarom overdopen. Beide zaken kwamen in Harderwijk aan de orde via een concrete vraag: hoe moeten we als kerken hier mee omgaan? Hoewel die twee vragen alles met elkaar te maken, omdat het gaat over Gods verbond met ons, werden ze afzonderlijk behandeld.

Terugkijkend zie ik lastige en hele nuttige dingen ///

Het protocol stond niet toe die vragen gezamenlijk te behandelen. Wanneer de verwarring in de kerken via concrete vragen ter tafel komt, dan moet je als synode dienend bezig zijn door een weg te wijzen.

Nuttig Dat dienen van de kerken is vervolgens wel precies waar het om gaat, en wel met het oog op het leven met de Heer. Wat een GS besluit ten aanzien van formulieren, liederen, en missionaire activiteiten heeft alles te maken met ons geloof in God. Goede formulieren die *to the point* onder woorden brengen hoe de doop door God is bedoeld en hoe de Bijbel spreekt over de verhouding tussen man en vrouw in het huwelijk zijn nuttig, niet alleen om voor te lezen in een eredienst, maar ook voor de catechese en de huiskring. In het samen doordenken over deze dingen ligt voor mij het mooie van het werk op de synode. Een synode wil in alles de kerken dienen, ook als het gaat om het financiële en het bestuurstechnische. Maar daar waar het verticale in beeld komt, neemt de warmte toe.

Droom van een synode

ERIK DE BOER, O.A. DOCENT KLASSIEKE TALEN AAN DE TU IN KAMPEN EN REDACTEUR VAN DE REFORMATIE. /// FOTO: ANDRÉ DORST.

Kort na mijn studie in Kampen gingen mijn vrouw en ik voor een paar jaar naar Duitsland. Op onze aanvraag voor een verblijfsvergunning vulden we bij religie 'Reformiert' in. Met als gevolg dat we door een ijverige medewerker van het gemeentehuis bij de Evangelische Kirche Deutschland (EKD) als lid werden aangemeld.

Daar kwamen we achter toen we stembiljetten in de brievenbus kregen, en wel om afgevaardigden te kiezen die de EKD van Bundesland Württemberg op de Landesynode zouden vertegenwoordigen. Zo kennen we dat van de politiek: kandidaten voor de Tweede Kamer kiezen we zelf. Op die manier worden gewone burgers betrokken bij de nationale politiek: 'ook uw stem telt!' Een politicus die zijn beloften niet nakomt, wordt daar de volgende keer op afgerekend.

Koning Jezus In Nederland zeggen we: de kerk is geen democratie. Partijen met tegengestelde programma's horen er niet thuis. In feite regeert er maar één, koning Jezus. Niet de stem van het volk, maar die van de herder telt. Wat er te regeren valt, heet in hetzelfde taalveld: omzien naar de kudde. De leiders noemen we opzieners. Ze worden wel gekozen, maar zonder campagne; niet op grond van wat zij vooraf beloven te doen, maar op grond van talenten die de Geest geeft. De gemeente van koning Jezus organiseert zich middenin de samenleving. Ten diepste is zij als een alternatieve sa-

menleving bedoeld. Daarom voerde zij de naam 'ekklesia', net als de volksvergadering van de Griekse stad. Daarom heten de gemeenten van de nieuwe tijd ook naar de stad ('aan de gemeente God te Korinte'), of samen naar de bestuurlijke provincie ('aan de gemeenten van Galatië').

Het mooiste is als ieder dorp of elke stad(swijk) zo'n 'ekklesia' kent: een huis waar volgelingen van koning Jezus samenkomen. De gerichtheid op de samenleving maakt het ook mogelijk om regionaal samen te komen, om als genabuurde kerken elkaar met raad en daad te steunen, om over zaken te

spreken die specifiek voor de regio zijn – een classis, noemen we dat. Wanneer we de nationale samenhang van Nederland volgen, kan het zinvol zijn om ook af en toe die landbreedte van de kerk te benutten. Zolang Nederlands de voertaal van alle

kerken is, gaat het ook gemakkelijk. Zo'n bijeenkomst van kerken, waarin alle regio's participeren, noemen we synode (algemeen, generaal, nationaal). Daar spreek je over zaken van gezamenlijk belang, bijvoorbeeld over contacten

met zusterkerken in andere landen, over ondersteuning van de theologische opleiding, over Bijbelvertaling.

Droom Misschien kun je het zo zeggen: de synode moet iets van de katholiciteit van de kerk van koning Jezus laten zien. Dat is de algemeenheid: wereldwijd, eeuwenlang. Christus is altijd al koning en Hij wil het over de hele wereld zijn. Zo zeggen we dat in artikel 27 van de belijdenis van Nederland. Dus mag een nationale kerk dit doen:

- de band met de generaties voor ons vasthouden en vieren, met de kerk uit de geschiedenis en in de hemel. Dat heet wel: diachrone oecumene – de dwarsdoorsnede van de tijd.
 - de breedte van de wereldbevolking zoeken en oecumenisch de taken (ver)delen. Dat geldt te meer als volkstammen op drift zijn geraakt en culturen mengen. Dat heet wel: synchrone oecumene – gelijktijdigheid.
- Zulke mooie woorden werpen ons in eigen land direct terug op de gebrokenheid van de kerken. Wie durft de naam van koning Jezus te claimen? Toch moet dit minimaal: van de kerk waarin ik mijn plek heb, durven zeggen dat die van Hem is, en vanuit de rondom mij geschonken eenheid samen op zoek naar meerdere eenheid.

Op een synode spreek je over zaken van gezamenlijk belang, bijvoorbeeld over contacten met zusterkerken in andere landen, over ondersteuning van de theologische opleiding en over Bijbelvertaling. ///

De katholieke trek van de plaatselijke kerk, van de regio én van de synode is in mijn droom dan ook:

- de eenheid van de kerk in de gebrokenheid willen dienen, katholiciteit zichtbaar maken door samen voor de waarheid te staan en elkaar te bevragen om voor dwaling te behoeden. Ik noem dat: diaspora-oecumene. Elkaar zoeken in de verstrooiing.

Er is op een synode veel te regelen en te beslissen. Maar alle zaken moeten toch ergens op een van de drie lijnen in te kleuren zijn: zijn we bezig op de lijn van de eeuwen (liturgie, belijden), die van de wereldkerk (theologie, kerkplanting), of die van het de ander zoeken in de verstrooiing? Met de agenda van de synode in de hand moet je een heel eind komen.

Nationale synode Dan kan meedoen met een beweging die zich 'Nationale synode' noemt, wel eens heel nuttig

zijn, om eerst het verlangen te proeven en te uiten naar katholieke breedte van de gereformeerde kerk en om spreekrecht te verwerven om andere woorden te bepleiten. Bij 'synode' denken we immers aan echte vertegenwoordiging van kerken (niet het initiatief van kopstukken). Bij 'nationale synode' worden we bepaald bij de grote synode van Dordrecht 1618-'19 toen de Gereformeerde Kerken één waren, maar zich uitspraken tegen de stroming die de menselijke wil of onwil tot geloof te veel eer gaf.

Vandaag ligt er de uitdaging om kerkelijk gesprek te zoeken met allerlei groepen en gemeenten in de 'evangelische beweging' die spirituele aantrekkingskracht hebben en theologisch volwassen worden. Kan de synode (lees:

kunnen de gezamenlijke kerken) handreikingen geven voor het gesprek met die stroming die zich op het evangelie van koning Jezus beroept? Katholiciteit is breder dan kijken naar wat aan eenheid gebroken werd. Ook waar plantjes

opschoten toen de Zaaier langs de velden en de wegen ging, mogen we jonge plantjes (bijv. immigrantenkerken) helpen groeien in de vreemde grond van Nederland.

'Ik droom van een synode die niemand meer een ver-van-mijn-bed show noemt'

Zo droom ik van een synode die niemand meer een ver-van-mijn-bed show

noemt. Waarbij het een eer is als je erheen mag gaan als afgevaardigde. Waar het een geestelijk avontuur is om, bij alle hard werken, meer dan een glimp van de katholiciteit van de kerk van koning Jezus op te vangen.

Van Pasen leven wij

1. Van Pasen leven wij,
van Pinksteren - op nieuwe adem.
God geeft ons vrede mee,
eer aan de heilige Geest.

2. Vrede en vreugde voor jou,
het klinkt als een lied in de oren,
geen graf dat God tegenhoudt,
geen afgegrendelde deur.

3. Vrede, de Heer is het zelf
met de tekens van pijn in zijn handen.
Jezus die leerlingen helpt,
blaast ons zijn Geest in het hart.

4. Vrede, met Jezus voorop
blijven wij op zijn gangen hem volgen.
Zijn woord, een stem aan het oor,
geven we door aan elkaar.

5. Vrede – de wereld herleeft
in verwachting en hoop, als herboren.
Adem dus op, want God geeft
ons met zijn Geest alle goeds.

Tijd van Pasen naar Pinksteren,

bij Johannes 20: 19-23

t. Ria Borkent

m. Ralph Vaughan Williams 1872-1958

Christians lift up your heart

De barmhartige stede

TEKST: JACOB GLAS, PREDIKANT TE MAASTRICHT ///

Er was eens een Ierse koningsdochter die in het jaar 600 op de vlucht sloeg voor haar vader. Ze stak de Noordzee over en belandde in het gebied dat nu België heet. De koning ging achter haar aan en onthoofdde zijn dochter. Vanaf het midden van de twaalfde eeuw werd de heilige Dimpna door bedevaartgangers aangeroepen voor allerlei ziekten, maar in het bijzonder voor krankzinnigheid – haar vader had haar immers in een vlag van waanzin gedood. Geesteszieken werden door familieleden naar deze plaats gebracht om boete te doen. Niet alle zieken keerden terug naar huis. Een deel van hen werd ondergebracht bij gezinnen die daar woonden. Dit was het begin van een eeuwenoude traditie, uniek in de wereld en tot op de dag van vandaag een actuele vorm van psychiatrische verpleging. Het stadje bestaat echt en het heet Geel. De opvang van mensen met een psychiatrische aandoe-

ning zit zo ingebakken bij de Gelenaar dat de acceptatie een vanzelfsprekendheid is. Het straatbeeld wordt er door bepaald. Wie het niet gelooft, kijkt op internet bij *Geel – de barmhartige stede*.

Nederland begint zich af te vragen hoe het moet met de ouderenzorg in de nabije toekomst. Zo'n 50 jaar geleden was de verhouding van 65-plussers ten opzicht van de rest van de bevolking 1:12. Vandaag is dat al 1:4. Maar in 2050 verwacht men dat het 1:1,6 wordt. Deze verhouding zal gunstiger zijn wanneer men de grens van 65 naar boven bijstelt. Dat ligt ook voor de hand. Het is inmiddels ouderwets om mensen van 65 als bejaard en uitgediend aan te merken. Zij zijn vitaal genoeg om zelf voor nog oudere mensen te zorgen. Desondanks blijven de statistische gegevens met betrekking tot de bevolkingsopbouw voor hoofdpijn zorgen.

En dan komt de opmerkelijke geschiedenis van het stadje Geel in beeld.

Zou de psychiatrische zorg die door gezinnen wordt verleend niet model kunnen staan voor de ouderenzorg? Geen idee wat de statistieken gaan vertellen over het financiële plaatje. Men moet ook kijken naar de sociale en morele waarde van dit systeem. Ongetwijfeld zal er over de voors en tegens gesteggeld worden. Net als bij de zorg die door Geel geboden wordt, kan het als 'controversieel' worden beschouwd. Er zijn voorwaarden nodig om dergelijke opvang tot een succes te maken.

Het wachten is op een ten hemel schreiende situatie die later als heilig wordt bestempeld. Alleen hebben we daar geen eeuwen de tijd voor.

WWW.DEREFORMATIE.NL

Reageren op een nummer? Ideeën voor een volgend nummer? Laat het ons weten via mail, twitter, post of website. Adressen vindt u in de colofon.

Naar aanleiding van het thema van dit nummer zijn wij benieuwd naar uw mening over de synode. U kunt reageren op de volgende stelling:

Het volgende nummer van De Reformatie gaat over evangelische christenen in beweging (naar aanleiding van het boek *Evangelicals in transition*). Het boek wordt besproken door dr. Hans Burger, een ander thema-artikel wordt geschreven door prof. dr. Patrick Nullens, hoogleraar aan de Evangelische Theologische Faculteit in Leuven. Het extra dikke zomernummer over het thema blijdschap verschijnt D.V. op 29 juni.

Synodes: veel man(!)-uren, weinig rendement.

Meedenken met de synode

TEKST: ROEL VAN DER HORST, JANNEKE MOERMAN, DOLF TE VELDE ///

De synode van Harderwijk behandelde ook het rapport van de deputaten M/V in de kerk. De bezinning rond dat onderwerp is al jaren aan de gang. In Pijnacker-Nootdorp heeft de gemeente al vrij snel na de synode van Zwolle-Zuid (2008) het plan opgevat voor een gemeentebreed bezinningstraject over dit thema, om in alle rust over ingrijpende kwesties na te kunnen denken en de vragen op zich in te laten werken.

Er bestond al enkele jaren een structuur van themagroepen waarbij een of twee keer per seizoen groepjes gemeenteleden zich gedurende twee of drie avonden samen verdiepten in een actueel geloofsthema. Deze themagroepen zijn nu ingezet om het onderwerp man/vrouw in de kerk te bespreken.

Opzet Het onderwerp is in tweeën gesplitst: A. Bijbelse gegevens en B. Fundamentele vragen. Blok A werd gestart met een avond waarin de eigen predikant, Dolf te Velde, de Bijbelse gegevens presenteerde. Vervolgens zijn vier studiegroepjes met in totaal zo'n 25 deelnemers aan de slag gegaan met vier concrete onderwerpen: terug naar het begin (Genesis 1-3), vrouwelijke

leiders in het Oude Testament?, vrouwen in dienst van het evangelie (evangelien, Handelingen, brieven) en als laatste: Paulus over m/v.

Blok B begon met een lezing van onderzoekster Myriam Klinker-De Klerck van

de TU Kampen. Haar lezing ging meer over het lezen van de Bijbel en de vooronderstellingen daarbij. Er ontspon zich een levendige discussie over vragen als: in hoeverre kun je de instructies die Paulus geeft verklaren vanuit de specifieke situatie van bijvoorbeeld de gemeente in Korinte? En: als Paulus in feite aansluit bij een maatschappelijke orde die destijds door iedereen aanvaard werd, hoe moeten we dan zijn verwijzing naar 'de wet' of 'de schepping' plaatsen? En ook: als wij Genesis 1-3 lezen, en we halen er

iets anders uit dan Paulus in bijvoorbeeld 1 Timoteüs 2:11-15, wat moeten we daar dan mee?

Ook nu gingen weer een paar studiegroepjes aan de slag, een kleine 20 deelnemers, met de thema's culturele fricties, schepingsorde en visies op de Bijbel.

De bezinning van blok B werd afgesloten met opnieuw een plenaire avond waarop ds. Dolf te Velde een verhaal hield met een terugblik op en een balans van het bezinningsproces. Later is aan alle gemeenteleden een boekje uitgereikt

waarin de referaten van de plenaire avonden en de verslagen van de studiegroepjes zijn opgenomen.

Openheid Wat heeft dit bezinningstraject de gemeente opgeleverd?

Om te beginnen is het onderwerp meer gaan leven. De gemeente kijkt tevreden terug op een deelname die door alle geledingen van de gemeente heen ging: zelfs de jeugdvereniging behandelde het onderwerp. Het was te verwachten dat de discussie over m/v in de kerk allerlei gevoelens zou kunnen oproepen: angst, boosheid, onmacht, verdriet, onzekerheid. Doordat de vraag van vrouwen in het ambt door velen wordt ervaren als een testcase in het omgaan met het gezag van de Bijbel, zouden standpunten en personen wel eens fel tegenover elkaar kunnen komen te staan.

Achteraf mag dankbaar geconstateerd worden dat het gelukt is om in een sfeer van veiligheid, onderling vertrouwen en openheid met elkaar te spreken. Verschillen van mening, ook op fundamentele punten, zijn niet verdoezeld, maar er werd open en eerlijk over gesproken met argumenten op basis van de Bijbel als het Woord van God.

'Alle geledingen van de gemeente deden mee, zelfs de jeugdvereniging behandelde het onderwerp'

Voorlopige conclusies Bij alle verbreding en verdieping rees natuurlijk ook de vraag waar het allemaal mee begon: welke plek hebben mannen en vrouwen in de gemeente van Christus, en hoe zit het met de eventuele toelating van vrouwen tot de ambten (van diaken – ouderling – predikant; wellicht elk nog een verhaal apart)? Tot volledige antwoorden op deze vragen kwam het niet, wel tot een paar voorlopige conclusies die op onze afsluitende avond zijn gepresenteerd en besproken:

- Wat de Bijbel ons te vertellen heeft over de taken, rollen en posities van mannen en vrouwen, is een veelkleurig geheel. Over de vrouwen die optreden in het Oude en Nieuwe Testament is meer te zeggen dan alleen maar dat zij 'zwijgen' en 'volgen'.
- We komen niet helemaal uit met de idee van een 'scheppingsorde' waarin God de verhoudingen van man en vrouw eens en voor altijd heeft vastgelegd. Uit Genesis 1-3 lezen wij niet zomaar hetzelfde af als wat Paulus er in zijn brieven uit naar voren haalt. Bovendien is de geschiedenis niet bij Genesis stil blijven staan. Wanneer we de lijn doortrekken van de zondeval naar de verlossing door Jezus Christus, zie je dat aan de ene kant het eigene van mannen en vrouwen met hun onderlinge verhouding gehandhaafd blijft, terwijl aan de andere kant aangestuurd wordt op een hogere eenheid en gelijkwaardigheid in Christus. De idee van 'scheppingsorde' heeft dus in ieder geval aanvulling vanuit de 'verlossing'.
- We constateren dat we allemaal te maken hebben met maatschappelijke ontwikkelingen die tot een sterke verbetering van de positie van vrouwen hebben geleid, hoewel niet elke

Adam werd eerst geschapen, daarna Eva; maar de idee van 'scheppingsorde' heeft in ieder geval aanvulling vanuit de 'verlossing' ///

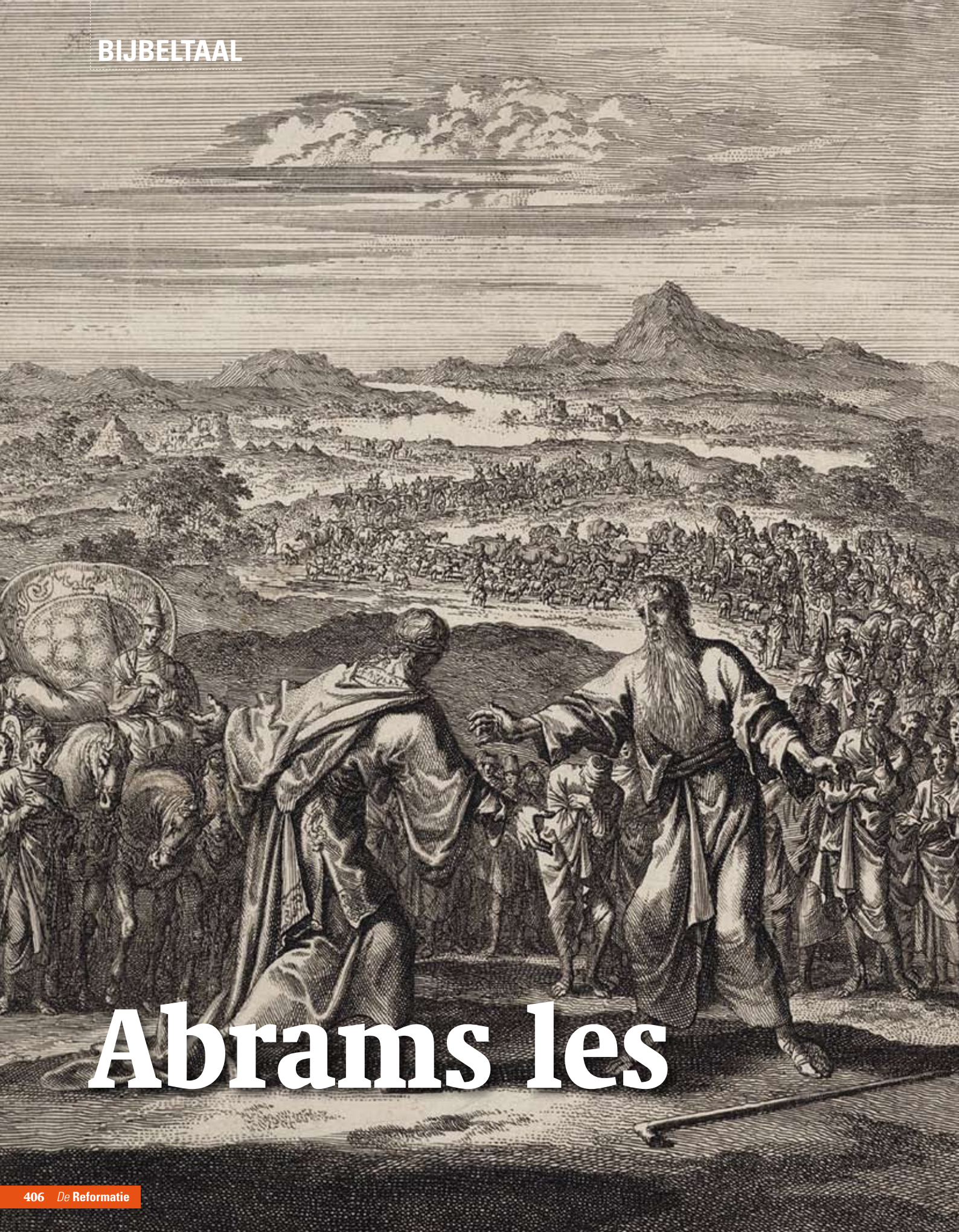
verbetering zo eenduidig is. Van deze ontwikkeling profiteren we zelf, en we hoeven er dan ook niet achter terug. Tegelijk kwam met verrassende kracht in onze onderlinge gesprekken het besef naar voren dat de weg die God in de Bijbel wijst voor mannen en vrouwen doorslaggevend is. Het mag waar zijn dat we volop staan in de cultuur van vandaag, gehoorzaam zijn aan het Woord van God stijgt daar bovenuit. Ook als we nog niet precies weten waar we dan in de vormgeving uitkomen, is de Bijbel voor ons richtinggevend.

- De omgang met het thema m/v in de kerk is niet alleen een kwestie van een juiste visie in theorie, met alle argumenten netjes op een rij. Uiteindelijk gaat het over het concrete leven en samenleven: weet je daarin de Bijbelse aanwijzingen gestalte te geven?
- Als positieve keerzijde van de laatstgenoemde elementen hebben we gezocht naar het 'eigene' van vrouwen en mannen. Gesuggereerd werd dat de kern van het vrouw-zijn ligt in het 'doorgeven van het leven' (kinderen ter wereld brengen en grootbrengen), en de kern

van het man-zijn in het 'bieden van een veilige, beschermde omgeving.' Je kunt vrij eenvoudig bedenken hoe je vanuit zo'n eigenheid vormen kunt bedenken voor de inschakeling van mannen en vrouwen bij allerlei taken in de kerk. Daarbij is veel winst te behalen ten opzichte van de huidige situatie wanneer 'vrouwelijke' kwaliteiten meer de ruimte krijgen dan in de tot nu toe nogal 'mannelijke' kerkcultuur. En voor zulke veranderingen ben je niet van formele structuren afhankelijk.

Dit traject bracht niet op alle vragen een antwoord. Maar winst is er hoe dan ook: groei in kennis en inzicht in de Bijbel en groei in de gemeente, in de onderlinge verhoudingen: allemaal mensen (m/v) in Christus.

Roel van der Horst en Janneke Moerman-Biewenga zijn lid van de GKv Pijnacker-Nootdorp, en mede-organisatoren van het bezinningstraject 'M/V in de kerk'. Dr. Dolf te Velde is predikant van deze gemeente. Het gebundelde materiaal van het bezinningstraject is te verkrijgen via e-mail: rt.v.d.horst@hetnet.nl (Roel van der Horst).

Abrams les

MELCHISEDEK SPRAK EEN ZEGEN OVER ABRAM UIT:

‘GEZEGEND ZIJ ABRAM DOOR GOD, DE ALLERHOOGSTE, SCHEPPER VAN HEMEL EN AARDE’

Genesis 14:19

Abram heeft het helemaal gemaakt. Met een legertje van 318 man is hij te sterk geweest voor de overmacht van Kedorlaomer en diens bondgenoten. Hij heeft hen verpletterend verslagen, zijn neef Lot bevrijd en alles wat Kedorlaomer had buitgemaakt weer in handen gekregen.

Op de terugweg komt hij Melchisedek tegen, de koning van Jeruzalem, die tegelijk een priester van God, de Allerhoogste is. Waar Melchisedek ook vandaan komt, hij komt in elk geval niet uit Abrams tent. Hij staat buiten de bijzondere beloften die God aan Abram gegeven heeft. Toch zegent deze priester Abram. En hij prijst God: ‘Gezegend zij God, de Allerhoogste: uw vijanden leverde Hij aan u uit’ (Gen. 14:20a).

Abram heeft het gemaakt, maar God alleen is de Allerhoogste. Genesis 14:1-16 vertelt over de veldtocht van Kedorlaomer en over hoe Abram hem wist te verslaan. In dat hele stuk kom je de naam van God niet een keer tegen. Nu staat Melchisedek als priester van God vóór Abram. Hij wijst hem erop dat God de Maker van alles is en dat Hij alleen echt hoog is. God, de Schepper van hemel en aarde, heeft Abrams overwinning gemaakt. Hij heeft Abram gemaakt tot alles wat hij nu is. Hij heeft hem gegeven wat hij nu in handen heeft.

Abram begrijpt het. Hij duwt die vreemde priester niet opzij, maar legt tien procent van alles wat hij buitgemaakt heeft apart. Hij geeft het aan Melchisedek (14:20b). Hij erkent daarmee diens priesterschap. Hij erkent zijn eigen afhankelijkheid van de zegen van God, die via Melchisedeks mond naar hem toe kwam.

De koning van Sodom staat erbij te kijken (14:17). Hij wil Abram ook iets geven. Als Abram alleen de mensen van zijn stad aan hem teruggeeft, mag hij de buit zelf houden. Maar Abram slaat dit aanbod af. Hij legt er zelfs een eed bij af, een eed bij de HEER, God de Allerhoogste, de Schepper van hemel en aarde (14:22). Nog geen draad of schoenriem wil Abram aanpakken van de koning van Sodom. Nooit mag die koning zeggen dat hij Abram rijk gemaakt heeft (14:23). Dat heeft alleen Abrams God gedaan, dezelfde God in wiens naam Melchisedek hem zegende.

Op een hoogtepunt in zijn leven leerde Abram zijn les. Je kunt Gods uitverkorene zijn. Je kunt het helemaal gemaakt hebben. Je bent machtig en je bent rijk. Maar nog steeds ben je niets zonder Gods zegen. En die zegen krijg je uit handen van iemand die je zelf niet hebt voortgebracht. Je moet buigen voor een man die priester en koning is. In Jeruzalem.

*Je kunt het helemaal
gemaakt hebben, maar je bent
niets zonder Gods zegen*

TEKST: HANS JAN ROOSENBRAND, PREDIKANT TE HOOFDDORP ///

Iedereen droomt, maar de meeste dromen zijn bij het wakker worden alweer vergeten, of anders snel daarna. Hetzelfde geldt voor idealen en verwachtingen. Idealen spelen in het dagelijks leven een grote rol. Toch zijn we ons, net als bij dromen, daarvan meestal niet bewust. In relaties bijvoorbeeld worden verwachtingen vaak niet uitgesproken.

Voordat mensen een relatie beginnen, hebben beide partners vaak al een behoorlijk ingevuld beeld van hoe het samenleven er later uit zal zien. Het kan dan gaan om relatief onschuldige dingen. Bij ons thuis zijn er bij voorbeeld hooggespannen verwachtingen over de invulling van Sinterklaasavond. Een erfenis uit de familietradities van het gezin waarin mijn vrouw is grootgebracht. Maar het gaat evengoed over hele belangrijke zaken zoals de geloofsopvoeding van kinderen. Tenminste, als je die van God mag krijgen. Want ook dat weet je niet van te voren – over verwachtingen gesproken.

Ideale kerk Idealen zijn ook belangrijk als het gaat om de vraag wat mensen van de kerk verwachten. Op een congres over kringen in de kerk dat

onlangs in Amersfoort werd georganiseerd, wees een van de sprekers op de veelheid aan namen die in kerkenland circuleren voor kleine groepen. Ze zijn stuk voor stuk veelzeggend: mini (of kleine-) wijk, huiskamerkring, tafelding, cel, bijbelstudiegroep, groei- of zorggroep. In zo'n naam klinkt soms al door wat je van het samenzijn verwacht.

Sommigen dromen over hoe hun kerk eruit zou kunnen zien in de toekomst. Anderen dromen van de kerk zoals het vroeger was, waarbij vroeger wordt ingevuld door concrete woorden, liturgische gewoonten en afspraken van toen. De één wil alles laagdrempelig en begrijpelijk voor iedereen, de ander legt de lat graag hoog. Sommigen verlangen naar de intimiteit van kleine groepen terwijl anderen houden van conferenties en massale vieringen met

veel zang en muziek. Dit zijn misschien uitersten, maar ze geven aan dat de verwachtingen nogal verschillen. Iedereen heeft zijn of haar eigen idealen over de kerk. En die idealen botsen met verwachtingen van anderen in hetzelfde huisgezin. Dat is een serieus probleem. Er hangt soms zoveel van verwachtingen af dat mensen afhaken wanneer anderen hun idealen niet delen. Het is een bekend gegeven: hoe hoger de verwachting, des te groter de teleurstelling wanneer het ideaal niet bereikt wordt.

Eerste Pinksterdag Wat mag je eigenlijk op grond van de Bijbel verwachten van de kerk? Die vraag kwam bij me op bij het lezen van het bekende Bijbelgedeelte over de gebeurtenissen op eerste Pinksterdag (Handelingen 2). Wat daar gebeurde, overtrof waarschijnlijk zelfs

de stoutste verwachtingen van de leerlingen van Jezus. 3000 mensen erbij, en dat op één dag!

Bovendien vormden al die mensen een (h)echte gemeenschap die ook nog eens dagelijks werd uitgebreid met anderen die gered wilden worden. Hóe die gemeenschap er precies uitzag, weten we niet. Wel lezen we dat de eerste gelovigen niet moeilijk deden over bezit, elkaar opzochten in het groot – in de tempel – en in het klein: ze braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde. (Hand. 2: 43-47).

Teleurstelling Een oppervlakkige lezing van Handelingen 2 kan gemakkelijk leiden tot teleurstelling. De gebeurtenissen op die eerste Pinksterdag versterken dan de toch al zo hooggespannen verwachtingen die mensen hebben over de kerk. Een vergelijking tussen toen en nu valt zomaar uit in het nadeel van de concrete situatie van het gemeenschapsleven hier en nu. Die situatie is waarschijnlijk niet zo rooskleurig, om verschillende redenen: er treden misschien niet of nauwelijks mensen toe, van gemeenschap is soms weinig te merken en de vreugde is ver te zoeken. Eenvoud trouwens ook, als je bedenkt aan hoeveel eisen een gemiddelde kerkdienst moet voldoen of hoe mensen zich inspannen om hun kerk aantrekkelijk te maken. Conclusie: er gaapt een enorm gat tussen ideaal en werkelijkheid.

Maar wat is in Handelingen 2 eigenlijk het ideaal? Een tweede lezing bracht mij bij het slot van Petrus' pinksterpreek. De hoorders zijn diep getroffen en vragen Petrus en de andere apostelen: 'Wat moeten we doen, broeders?' Petrus antwoordt dan dat de mensen zich moeten bekeren. Daarop aanvaard-

den sommigen (niet iedereen!) de woorden van Petrus en laten zich dopen. Pas dán lees je in Handelingen 2 van groei, gemeenschap, eenvoud en vreugde. Het ideaal hier is dus vooral dat mensen Gods Woord aanvaardden en zich dááaraan overgaven: aan die moeilijke en tegelijk hoopvolle boodschap: 'Jezus, die u gekruisigd hebt, (is) door God tot Heer en messias (...) aangesteld.' (Hand. 2:36)

Offers Menselijke idealen schieten altijd tekort. 3000 mensen erbij in één dag! Dat bedenkt niemand. Je kunt als kerk nooit missionair genoeg zijn. Je kunt nooit vaak genoeg bij elkaar komen, in kleine óf in grote groepen. Je kunt de lat geweldig hoog leggen maar als je het van de verkeerde dingen verwacht, ligt teleurstelling en mislukking op de loer. Het gaat helemaal niet over de vraag hoeveel mensen met hun idealen voor de kerk over hebben en bereid zijn om te doen.

Natuurlijk, de één is soms wel erg snel tevreden. Maar ook als je veel voor de kerk over hebt, kan het nog jónw ideaal zijn. Ook voor het gouden kalf werden grote offers gebracht.

Lucas is in zijn beschrijving van de gebeurtenissen in Handelingen 2 helemaal niet geïnteresseerd in de organisatorische kant van het verhaal. Het gaat om bekering, dat is het punt. Alles dat daarna gebeurt, is het gevolg van de gelovige overgave van mensen aan de boodschap van één preek! God heeft een heel eigen werkwijze: mensen oproepen tot overgave en bekering. Gebeurt dat, dan levert dat onverwacht – en onverdacht – veel

resultaat op. Wat er gebeurt op die eerste Pinksterdag dient zich niet aan als gevolg van de inspanning of het ideaal van mensen. Ook niet dat van Petrus. Het is alleen het gevolg van de gelovige overgave aan Gods beloften.

Gods ideaal Echte gemeenschap ontstaat niet als we onze kerken op een bepaalde manier organiseren of onze persoonlijke verwachtingen opdringen aan anderen. Het gebeurt wel waar mensen beginnen te luisteren naar Gods Woord en daar echt iets van verwachten. Dat Woord overstijgt al onze armzalige gedachten over kerk-zijn en gemeenschapsvorming in de kerk. Maar de mensen die Jezus aan het kruis sloegen hadden daar niets mee. Niets met Gods vleesgeworden Woord. Niets met Gods ideaal in Jezus Christus: dat mensen zich laten verzoenen met hun Maker. Hun reactie was: 'Kruisig Hem!' Het schokkende is eigenlijk

dat de mensen die naar Petrus' pinksterpreek luisterden, net als wij, Jezus niet zelf en met eigen handen aan het kruis geslagen hadden. Toch waren zij volgens Petrus juist daaraan schuldig. Hoe? Door onverschillig te blijven tegenover de gebeurtenissen met Jezus op Golgota en verder.

Geloof Hooggespannen en onuitgesproken verwachtingen zetten de boel gemakkelijk op scherp, ook in de kerk. Maar de oplossing is misschien tegelijk gemakkelijker én moeilijker dan gedacht. De enige vraag die er echt toe doet is deze: geloof ik écht wat God belooft? Raakt dat me, of niet?

'Ook als je veel voor de kerk over hebt, kan het nog jónw ideaal zijn. Voor het gouden kalf werden ook grote offers gebracht'

De toekomstagenda van het gereformeerd onderwijs

TEKST: JAN WESTERT, VOORZITTER VAN HET LVGS (SINDS 1 NOVEMBER 2011) EN REDACTEUR VAN DE REFORMATIE ///

Gereformeerd onderwijs staat met het oog op de toekomst voor een heel aantal uitdagingen. Het Landelijk Verband voor Gereformeerde Schoolverenigingen (LVGS) is de besturenorganisatie voor het gereformeerde onderwijs in Nederland. In deze organisatie hebben gereformeerde scholen een gezamenlijk platform voor bezinning op de eigen identiteit, een monitor voor relevante ontwikkelingen en een deskundige adviseur.

Gezien de toegenomen pluriformiteit van opvattingen binnen de scholen, en gezien de veranderde maatschappelijke en kerkelijke context, is dit een wezenlijke vraag: wat is de stip op de horizon voor het gereformeerd onderwijs, waar richt het zich op? Het LVGS-nieuwe stijl wil daar graag samen met het onderwijsveld strategisch over nadenken.

Een half jaar geleden nam Ton van Leijen afscheid als voorzitter van het LVGS. Hij kreeg een vriendenbundel aangeboden met als titel *Motivatatie en identiteit*, waarin ook op de uitdagingen van het gereformeerd onderwijs voor de toekomst ingegaan wordt.

Het boek, onder redactie van Hans Maris en Jan van der Steeg, bevat een aantal essays over het fundament en de beweeglijkheid van het gereformeerd onderwijs.

Het boek is de moeite waard om bij stil te staan. Het gaat niet alleen over gisteren, maar vraagt om een positiebepaling op weg naar morgen. In kort bestek komt de geschiedenis van de besturenorganisatie LVGS

langs. Maar wat belangrijker is: vanuit verschillende invalshoeken wordt de balans opgemaakt over de identiteitsontwikkeling in het gereformeerd onderwijs.

Gedaanteverwisseling In 2011 heeft het LVGS een ingrijpende gedaanteverwisseling ondergaan. De bestaande bureauorganisatie is opgeheven. Het LVGS is een samenwerking aangegaan met de Besturenraad voor het christelijk

onderwijs. Voor wat betreft de dienstverlening en het runnen van de organisatie zelf kan er breder worden samengewerkt. Dat heeft enig rumoer veroorzaakt en roept bij mensen als Ton van Leijen ongetwijfeld bijzondere gevoelens op. Het vriendenboek draait daar niet omheen. Dat valt te waarderen, want Van Leijen heeft jarenlang met hart en ziel voor het LVGS gewerkt.

Als het gaat om belangenbehartiging en identiteitsontwikkeling blijft de besturenorganisatie LVGS zelfstandig voortbestaan. Wel moet het LVGS veel meer gaan functioneren

als netwerkorganisatie van het gereformeerd onderwijs, met als taak de belangen van de gereformeerde onderwijsrichting behartigen. Bovendien is er het nodige te doen op het gebied van identiteitsontwikkeling. Dat vraagt om afstemming en eenheid. De agenda naar de toekomst is belangrijk.

Meer diversiteit De bundel *Motivatatie en identiteit* is bij de tijd en staat middenin de discussies die worden gevoerd binnen het gereformeerd onderwijs.

Het LVGS heeft voor de ontwikkeling van het gereformeerd onderwijs door de jaren heen veel betekend. Binnen het onderwijspectrum is er een eigen richting ontwikkeld. Oud-voorzitter Tjisse Stelstra beschrijft en taxeert die ontwikkeling correct: 'Waar er in het verleden sprake was van een sterk geleide centrale profilering binnen het gereformeerd onderwijs, is de nadruk meer komen te liggen op decentrale regionale sturing van de autonome onderwijsorganisaties zelf. Zij zullen identiteitsontwikkeling zelf moeten vormgeven. Dat is geen eenvoudige opgave.'

Binnen de eigen gereformeerde richting voltrekt zich een beweging van een gesloten naar een minder gesloten

We kunnen niet

langer blijven

denken vanuit

de in de triangel

veronderstelde

eenheid van gezin,

kerk en school'

Het team van gbs De Triangel te Hengelo ///

systeem. In die context zijn nieuwe antwoorden nodig. Prestaties uit het verleden zijn geen garantie voor nieuwe successen, zo laat oud-directeur Janco Cnossen in zijn bijdrage optekenen. Bij hem is het beeld ontstaan van een weinig slagvaardige, initiatiefrijke en vernieuwende organisatie en van een groeiende diversiteit aan opvattingen in de achterban. Er wordt te weinig gewerkt aan eenheid van opvatting. 'De formeel-juridische aspecten van de identiteit zijn te lang een verhindering om te komen tot een toelatings- en (vooral) benoemingsbeleid dat meer recht doet aan de groeiende eenheid van orthodox gereformeerde kerken.' Cnossen vraagt zich af of gereformeerde scholen niet veel méér kunnen maken van een herwaardering van de triangel gezin-kerk-school, ook met een bredere invulling van de kerkelijke omgeving. Die bezinning is nodig, met het oog op de toekomst van een inhoudelijk levende richting.

'Prestaties uit het verleden zijn geen garantie voor nieuwe successen'

Toelatingsbeleid Jaap van de Berg, directeur van de Gereformeerde Scholengemeenschap Guido de Brès in Amersfoort, staat in zijn bijdrage ook uitvoerig stil bij de toekomst van gereformeerd onderwijs. Hij zoekt een uitweg om een 'in rechte erkende richting' te blijven en tegelijk een bredere lijn te trekken in leden- en benoemingsbeleid: confessioneel gereformeerd, maar niet kerkelijk begrensd.

Van de Berg ziet het als opdracht om in de huidige postmoderne maatschappij gereformeerd onderwijs toegankelijker te maken voor de toenemende vraag van christen-ouders; niet alleen voor ouders en leerlingen maar ook voor leden en medewerkers. Hij ontwikkelt daarvoor een 'gelijkstellingsformule' waardoor er geen schade ontstaat voor het begrip richting. Deze ontwikkeling vraagt van gereformeerde scholen wel een grondige uitwerking van hun identiteit. Van de Berg geeft in ieder geval een

stevige voorzet voor het gesprek over de toekomst.

Triangel De bijdrage van Pieter Vos, docent morele vorming aan de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle, gaat juist in op die identiteitsontwikkeling. 'We kunnen niet langer blijven denken vanuit de in de triangel veronderstelde eenheid van gezin, kerk en school. Gereformeerd onderwijs moet worden vormgegeven in de periode na de triangel. Ouders, kerk en school moeten hun relatie opnieuw uitvinden en gaan samenwerken op een niet-verzuilde wijze.'

Vos bepleit het aanspreken van jongeren in hun eigen leefwereld. Een oudere generatie kan jongeren richting en structuur bieden. Niet volgens de moderne zelfontplooiingsidee in de trant van 'je mag er zijn', maar door hun stap voor stap te leren hoe bevrijdend en helend het geloof is in een meervoudig en gefragmenteerd bestaan. Aan zulke godsdienstige vorming is in deze tijd veel behoefte, aldus Vos. Ook hij vraagt zich af of we dat onderwijs dan alleen voor onze eigen gereformeerde kinderen moeten houden. Je kunt je niet vlot van die vraag afmaken met de opmerking dat veel scholen inmiddels een ruimer aanmeldingsbeleid voor leerlingen hebben. Het is de vraag wat die ontwikkeling echt betekent voor de identiteit van het gereformeerd onderwijs.

In het bestek van dit artikel kan ik niet anders dan met grote stappen door de bundel wandelen. Voor wie mee wil doen met de discussie over de toekomst van het gereformeerd onderwijs bevat *Motivatie en identiteit* buitengewoon goed basismateriaal. De stand van het gereformeerd onderwijs wordt breed in kaart gebracht en getaxeerd.

Durf De komende jaren zal er een agenda voor de toekomst moeten worden ontwikkeld. De diversiteit binnen het gereformeerd onderwijs is groter dan ooit. Het benoemingsbeleid van personeel is gekoppeld aan het lidmaatschap van kerken. Dat voldoet niet meer, voor een deel omdat de externe omgeving van gereformeerden is veranderd. Maar ik meen dat dit ook van binnenuit niet meer te handhaven is. Het kerklidmaatschap voor benoeming is onvoldoende garantie om de eenheid van opvatting over het gereformeerd onderwijs te waarborgen. Daartoe is de pluriformiteit onder de belangrijkste dragers van dat onderwijs, de docenten en leerkrachten, te groot geworden. Ook is het in mijn ogen ongewenst om

'Het benoemingsbeleid van personeel is gekoppeld aan het lidmaatschap van kerken. Dat voldoet niet meer'

een langdurige discrepantie te laten bestaan tussen een breder wordend aanmeldingsbeleid van leerlingen en het ledenbeleid voor ouders of het benoemingsbeleid voor medewerkers. Wie denkt dat dat de identiteit onaangetaast laat, heeft het mis. Ook de wederzijdse her- en erkenning van andere christenen en kerkgenootschappen dwingt ons ertoe om andere lijnen te trekken. Het gereformeerd onderwijs zal deze realiteit onder ogen moeten zien en daarin toekomstgericht moeten werken. Dat zal ook niet langer kunnen vanuit een strakke centrale lijn, maar veel meer decentraal moeten worden vormgegeven binnen een gezamenlijk verkende bandbreedte. De gedaanteverwisseling van het LVGS

is daarom in zekere zin ook vanzelfsprekend. Er liggen stevige klussen voor het gereformeerd onderwijs. Dat is niet zo erg. Wie de geschiedenis van deze scholen doorneemt, ziet dat de oprichters durf, belijndheid, moed en ondernemerschap toonden toen zij in hun tijd stonden voor de vraag: wat vraagt het onderwijs dat wij willen aanbieden? Die vraag moet in elke tijd weer opnieuw doordacht en beantwoord worden, niet om krampachtig het bestaande te conserveren, maar om met durf, belijndheid, moed en ondernemerschap in vertrouwen opnieuw de stappen te zetten die nu nodig zijn.

N.a.v. Hans Maris en Jan van der Steeg (red.), *Motivatie en identiteit*. Woerden, 2011. De bundel is te bestellen bij het LVGS te Woerden. Via: info@lvgs.nl Prijs € 10,-

MEER in je eigen kerk?

TEKST: JANNEKE BURGER – NIEMEIJER, PROJECTLEIDER VAN AKZ+ EN REDACTEUR VAN DE REFORMATIE ///

MEER – waar heb je het over?

MEER is een eenmalige glossy die 1 september uitkomt. Er start dan ook een grote publiciteitsactie op radio, tv en in de geschreven media. Via de website www.isermeer.nl kunnen mensen o.a. een gratis internetcursus volgen of een gratis Bijbel aanvragen. Bij het project MEER hoort ook de toerusting van christenen om rondom die glossy te bidden, gesprekken te voeren en activiteiten te organiseren.

Wat is het doel van MEER?

Dit (website MEER): in september 2012 komt heel Nederland met elkaar in gesprek over één vraag: Is er meer? Christenen zijn dan voor dat gesprek toegerust en nemen daartoe het initiatief.

Wie maken het?

De drijvende kracht achter MEER is Hans Eschbach, voormalig directeur van het Evangelisch Werkverband in de

PKN. Een groot aantal kerken en organisaties participeert in dit project: van de CGK en PKN tot de CAMA gemeenten, van Compassion tot Uitgeverij Jongbloed.

Voor wie wordt het gemaakt?

De glossy wordt gemaakt voor elke Nederlander. Het is de bedoeling dat plaatselijke kerken voor verspreiding zorgen door een postcode te adopteren en de glossy daar (anoniem) te verspreiden, of

door gemeenteleden de glossy in hun eigen netwerk te laten verspreiden.

Wat staat erin?

De inhoud van een tijdschrift is natuurlijk deels verborgen tot de datum van publicatie. Van de glossy MEER is een voorpublicatie gemaakt die je via www.kerk.nl kunt bekijken.

Wat kun je er in de kerk mee?

Je kunt meedoen. Dat betekent allereerst dat je je gaat voorbereiden. Dat doe je door gemeenteleden toe te rusten tot het gesprek met niet- of andersgelovigen, door te bidden voor de mensen die je graag met het evangelie zou willen bereiken, door te bedenken welke activiteiten bij jullie gemeente passen en hoe je die goed kunt uitvoeren. Heb je MEER daadwerkelijk verspreid, dan moet er ook *follow up* zijn: hoe ga je verder met wie inderdaad meer wil weten? Op de website van MEER (www.kerk.nl) en van Centrum Dienstverlening Gereformeerde Kerken (www.centrumg.nl) kun je allerlei ideeën vinden om bij MEER aan te sluiten en om er in je gemeente echt mee aan de slag te gaan.

Belangrijk: als je ervoor kiest om mee te doen, bestel MEER dan bij voorkeur voor 15 juni.

Wat moet je ervan denken?

Het lijkt wat merkwaardig dat in een tijd waarin iedereen roept dat evangelisatieacties hun tijd hebben gehad, een dure glossy wordt gemaakt die ook nog eens anoniem kan worden verspreid. Centrum Dienstverlening is in eerste instantie kritisch, juist op het punt van het ontbreken van een relationele insteek. Het is opvallend dat de GKv geen partner is van MEER. Tegelijk geeft Centrum Dienstverlening een aantal

praktische tips om wel met MEER aan de slag te gaan in je plaatselijke kerk. In deze tips wordt juist benadrukt hoe belangrijk het is de glossy in een relatie in te bedden en er een vervolg aan te geven.

Daarnaast is een punt van kritiek dat een glossy als zodanig niet past bij het evangelie. Van onze Heer wordt niet gezegd dat Hij 'glossy' was, maar vooral gewoon mens, onaantrekkelijk zelfs, zie Jesaja 53. Past een gelikt tijdschrift bij de kern van het evangelie dat toch door dienstbaarheid van en aan de Heiland wordt bepaald?

Daar kun je tegenin brengen dat in het hele Nieuwe Testament christenen vormen zoeken om aan te sluiten bij de mensen die ze graag willen bereiken. Jezus was eenvoudig, maar bezocht luxe maaltijden. Paulus ging naar de Areopagus en raakte zelfs in een offerfeest verzeild. De dienstbaarheid hoeft 'm niet in het medium te zitten, als er maar dienstbaarheid is bij de leerlingen van Jezus die het tijdschrift gaan verspreiden en als gemeente ruimte maken voor de zoekers die ze graag willen bereiken. Ook al stel je dat het evangelie alleen door mensen tot verstaan gebracht kan worden (*the local*

community is the hermeneutic of the gospel, Leslie Newbigin), dan nog kunnen die mensen dit tijdschrift natuurlijk prima gebruiken. Waarom zou je jezelf in een tegenstelling opsluiten? Bovendien, het besluit om de glossy te maken en te verspreiden is al genomen; zou het dan niet jammer zijn om als gemeente niet mee te doen?

Wat kost het?

MEER is te bestellen voor 2 euro per stuk.

Waar kan ik er meer over lezen?

Er zijn twee websites. Op de website www.isermeer.nl kun je veel informatie vinden voor de zoekers die het blad lezen. Deze site wordt nog gevuld. Op de website www.kerk.nl kunnen kerken informatie over het project vinden en lezen over manieren om er als kerk iets mee te doen. Op deze site staat veel materiaal: zoek de veelgestelde vragen, bekijk de filmpjes.

Ook kun je op internet de meer kritische reacties vinden. Bijvoorbeeld op de weblog van Jos Douma (www.josdouma.wordpress.com datum 12-01-2012) waarbij zeker ook de reacties interessant zijn om te lezen en de reactie van Hans Eschbach op 18-01-2012.

Heb jij wel eens van die momenten dat je voelt dat **ER MEER IS?**

Deze website is een goed begin als je naar MEER op zoek wilt. Nu kun je hier alvast een voorproefje bekijken, maar er komt nog veel MEER.

+ Dit is een eerste kennismaking met *Is er MEER?*
Vanaf 1 september 2012 kunt u de volledige website bezoeken.

Let's talk about sex

TEKST: MIRJAM OOSTERHOFF – DE BRUIJN, STAFLID AFDELING KERK BIJ YOUTH FOR CHRIST EN KERKELIJK JONGERENWERKER IN WOERDEN ///

Marjo en Tim zitten bij jou in de kerk, ze hebben verkering en kunnen tijdens de kerkdienst niet van elkaar afblijven. Durf jij een gesprek met hen aan te gaan over seksualiteit en relaties? En had dat gesprek niet al veel eerder moeten plaatsvinden? In veel kerken gebeurt dat nauwelijks. In dit artikel geef ik concrete handreikingen om met tieners en jongeren te praten over seksualiteit.

Jongeren groeien op in een wereld met een open seksuele moraal. De tijd van 'alles kan, alles mag' lijkt wel weer een beetje op z'n retour, maar wachten met seks totdat je getrouwd bent, levert nog wel een frons op op de gezichten van jongeren. In behoudend christelijk Nederland lijken we een nieuwe moraal te hebben. In plaats van geen seks voor het huwelijk is nu seks met één levenspartner de norm geworden voor actieve christelijke jongeren¹. Eigenlijk kijkt niemand er meer van op als je in een eerdere relatie ook al seksueel actief bent geweest en gemeenschap hebt gehad. We praten nauwelijks met jongeren over hoe je seksualiteit een gezonde plek in je relatie kunt geven; door te experimenteren, laten we hen er zelf achter komen. Praten over seks vinden we lastig en dus laten we het vaak bij algemeenheden of blijft het helemaal achterwege.

Oefenen Maar praten over seks kun je leren. Door het te oefenen met mensen die dichtbij staan, zul je gemakkelijker

en meer ontspannen met jongeren over seksualiteit in gesprek raken. Het zal je helpen om een concreet gesprek te voeren in plaats van met vage algemeenheden aan te komen.

Noem alles bij z'n

naam, dat schept

in ieder geval

duidelijkheid

Begin daarom eens met nadenken en doorpraten over de volgende vragen, bijvoorbeeld met je partner, je kinderen of met een goede vriend:

Welke mensen hebben met jou gesproken over seksualiteit toen je jong was? Wat is

het meest blijven hangen? Aan wie heb je het meest gehad? Welke rol hadden je ouders? Zijn er mensen die een positief rolmodel voor je waren van wie je misschien dingen impliciet hebt geleerd? Ervaar jij jouw eigen ervaringen met seksualiteit als bagage of als ballast in gesprek met jongeren?

Welke Bijbelteksten weet je te vinden over seksualiteit? Veel expliciete aandacht is er niet en Jezus spreekt er niet over. Toch tekenen zich twee grondlijnen af: de Bijbel leert ons, bijvoorbeeld in Hooglied, dat seksualiteit een onderdeel is van ons leven waarvan we mogen genieten, en twee: seksualiteit en huwe-

lijk worden in één adem genoemd.

Hoe pas je deze Bijbelse grondlijnen toe in de hedendaagse cultuur waarin jongeren rond hun vijftiende lichamelijk seksueel ontwikkeld zijn en waarin, anders dan in de tijd van de Bijbel, sprake is van vrije omgang tussen jongens en meiden en van een lange verkeringstijd voorafgaand aan het huwelijk? Welke boodschap zou jij jongeren mee willen geven over seksualiteit in een relatie? Wees je bewust van je eigen ervaringen, want jongeren willen weten waarom je een bepaalde mening hebt en kunnen niet uit de voeten met alleen theorie.

Richtlijnen Om jongeren vertrouwd te maken met de Bijbelse grondlijn dat seks thuishoort in het huwelijk en bestemd is voor één man en één vrouw die een leven lang samen zijn, is het noodzakelijk dat je er met hen over praat. Maar hoe pak je dat aan? Er zijn een aantal richtlijnen voor een goed gesprek:

Veiligheid

De basis voor een goed en open gesprek ligt in de band die je met jongeren opbouwt. Je zult zelf ook je seksleven

niet bespreken met iemand die je voor het eerst ontmoet. Jongeren moeten zich veilig voelen in de groep en veilig bij jou. Weten jongeren zeker dat hun ouders niet te horen krijgen waarmee zij experimenteren als ze iets aan jou vertellen? En welke reactie kunnen ze van jou verwachten?

Geen veroordelende houding

Uit onderzoek blijkt dat één van de zes redenen waarom jongeren de kerk verlaten te maken heeft met dit thema². Zij stellen dat de kerk bekrompen en veroordelend met seksualiteit omgaat. Veel jongeren hebben er vragen over, maar de kerk biedt geen duidelijke antwoorden of hulp. Als we in de kerk al spreken over seksualiteit, gaat het vaak vooral over wat er allemaal niet mag. Wie vertelt jongeren waar we van genieten en hoe we omgaan met onze seksualiteit? Jongeren hebben in deze geseksualiseerde maatschappij behoefte aan die openheid en duidelijkheid.

Wees concreet

Een belangrijke vraag is natuurlijk: wat is seks? Gaat het om gemeenschap of om zoenen? Is jezelf uitdagend kleden ook een vorm van seks? Mag zelfbevrediging nu wel of niet? In vage termen praten over seks is een valkuil. De grenzen en adviezen die we aangeven, zijn dan op veel manieren te interpreteren en dus worden de concrete vragen van jongeren niet beantwoord. Noem alles dus bij z'n naam, dat schept in ieder geval duidelijkheid.

Wees concreet; jongeren houden van duidelijkheid, geef wel aan dat het jouw mening is en dat jongeren ruimte heb-

ben om hun eigen mening te vormen. Voorbeelden van een duidelijke boodschap zijn: doe geen dingen, waar je niet over durft te praten. (bijvoorbeeld zoenen: als je niet durft aan te geven wat je fijn vindt met zoenen, doe het dan ook niet, wacht dan tot je je veiliger voelt bij elkaar.) Of: wacht met verkering aangaan tot je de mogelijkheid hebt om binnen twee of drie jaar te trouwen. Tot die tijd kun je natuurlijk wel diepe vriendschappen opbouwen.

'Het is tijd om seksualiteit weer als cadeau van God te ontvangen en uit te pakken, samen met jongeren'

Cadeau De opgave voor de kerk om in gesprek te gaan met de jongeren is urgent. Veel te lang hebben we als kerk gezweven over dit door God gegeven geschenk. Daardoor lijkt seksualiteit iets van de wereld geworden en zo laten we ons als christenen één van de mooiste dingen afpakken. Het is tijd om seksualiteit weer als cadeau van God te ontvangen en uit te pakken, samen met jongeren – open en eerlijk! Maak er, voor zover dat in je gemeente nog niet gebeurt, binnenkort een begin mee, met het thema seksualiteit bespreekbaar maken.

- 1 Onderzoek in opdracht van de Evangelische Omroep 2008
- 2 Barna Group 2011: 6 redenen voor kerkverlating.

Youth for Christ heeft in samenwerking met Centrum Dienstverlening Gereformeerde kerken een pakket samengesteld met clubprogramma's rondom het thema: In gesprek over seks...

Dit pakket bevat zes programma's rondom het thema seksualiteit voor de leeftijdsgroepen 12 – 14 en 14 – 16 jaar en daarnaast een programma voor leiders. Dit pakket is te bestellen via www.centrum-g.nl. Via Centrum Dienstverlening is er ook een totaal-aanbod voor bespreking van dit onderwerp in de gehele gemeente. Meer weten over programma's, workshops & trainingen en sprekers van Youth for Christ. Neem contact op via www.yfc.nl/kerk

Ik kan veranderen

Elf stappen naar innerlijke heling en groei
Michelle van Dusseldorp neemt de lezer mee op een zoektocht naar verborgen motieven, weggestopte emoties en onbewuste drijfveren. Ze laat zien hoe je door zelfinzicht, zelfaanvaarding en het toepassen van christelijke principes kan komen tot innerlijke genezing en geestelijke volwassenheid.

164 p., €15,00

Buijten & Schipperheijn Motief

www.buijten.nl – in de boekwinkel

VOORBEDEZONDAG EVANGELISATIE

Op 17 juni vindt de voorbedezondag voor evangelisatie plaats. Er wordt gebeden voor alle evangelisatieprojecten die met name in de zomervakantie worden gehouden. Deze dag wordt georganiseerd door Centrum Dienstverlening Gereformeerde Kerken en door Evangelisatie & Recreatie (E&R). In een brief aan de kerken vragen zij gezamenlijk om gebed voor projecten van E&R, maar ook voor gemeentestichtingsprojecten. Ter voorbereiding op deze zondag bieden zij u een Bijbellesrooster aan om gedurende de week vóór 17 juni in gebed en Bijbelleszing stil te staan bij evangelisatie. Via de website www.centrum-g.nl kunt u behalve het Bijbellesrooster ook een artikel downloaden voor uw kerkblad en twee preken over het thema evangelisatie.

SYMPOSIUM PREACHING AND LIVING THE GOSPEL IN AFRICA

'Preaching and living the Gospel in Africa: how to preach and live the Gospel in a Muslim or syncretistic African context' is het thema van het symposium dat De Verre Naasten, de Theologische Universiteit Kampen en de Gereformeerde Hogeschool donderdag 7 juni organiseren. Het symposium wordt gehouden op de Theologische Universiteit Kampen (Broederweg 15, 8261 GS Kampen). Sprekers zijn dr. Yusufi Turaki, hoogleeraar 'Theology and Social Ethics' aan JOS Theological Seminary in Nigeria, en Joseph Mutei, docent aan St. Paul's University in Kenia. Hij onderwijst daar onder andere 'Religion and mission'. Ook

doet hij wetenschappelijk onderzoek naar de positie van de Islam in Afrika ten opzichte van het christendom. Lees meer over het symposium en meldt u aan via www.deverre-naasten.nl/symposium.

EUROPESE CONFERENTIE OVER ZORG VOOR DE SCHEPPING

Van 29 augustus tot 2 september a.s. komen zo'n 100 christenen uit heel Europa naar conferentiecentrum Menorode in Elspeet, voor een conferentie over het thema 'Eco-justice, growth and hope'. Centrale vraag is welke bijdrage we vanuit geloof en hoop kunnen leveren aan duurzaamheid, eerlijke economie en het beteugelen van klimaatverandering. De conferentie, tevens de 9e Assemblee van het European Christian Environmental Network (ECEN), is tot stand gekomen op uitnodiging van de Noach Alliantie en de Raad van Kerken,

ondersteund door Oikos en Kerk in Actie. Meer informatie is te vinden op www.ecen.org. U kunt ook contact opnemen met info@noachalliantie.nl.

NIEUWE GEMEENTESCHETS OVER SEKSUALITEIT

Sinds begin mei is de nieuwe gemeenteschets online! Gemeenteschetsen bestaan uit aparte Bijbelstudies over één bepaald onderwerp voor de drie leeftijdsniveaus, speciaal geschreven om gemeentebreed te gebruiken. Gemeenteschetsen worden uitgegeven door de Gereformeerde Bijbelstudiebond en zijn gratis verkrijgbaar door downloaden van www.bijbelstudiebond.nl; ze mogen vrij gekopieerd worden.

UIT DE KERKEN

Overleden:

Drachten | 6 mei | ds. Rein Tiemens Urban (geboren 30 november 1940). Predikant Ferwerd en Hallum (1968), Goes/Brouwershaven (1972, vanaf 1981 Goes), Groningen-Zuid (1982), Vollenhove-Kadoelen (1991) en Sint Jansklooster-Kadoelen (1996). Met emeritaat: 2004.

Appingedam | 9 mei | ds. Klaas Simon Winter (geboren 6 juni 1946). Predikant te Drogeham (1985),

Heerde-Wapenveld (1991, vanaf 2000 Wapenveld), Appingedam (2005). Met emeritaat: 2011.

Beroepen: Te Middelstum in combinatie met Kantens: kandidaat P.A. Slager te Kampen.

Bedankt: Voor Hoogeveen: H.J. Messelink te Zwolle-Zuid.

Jubileum: Hoogland | vijftig jaar predikant: ds. A. Kamer (1932).